

HIT, TÖRTÉNELEM, SORSVÁLLALÁS Rieger Tibor Magyar Örökség-díjára

Van-e a hitnek, az erkölcsnek plasztikai értéke? És az emberségnek, a sorsvállalásnak? A műhelyből kikerült, megdolgozott anyag - Rieger Tibor kitűnő szobrász - közvetítheti-e formájával, egyensúlyhelyzetével és térfoglaló (önmagának teret teremtő) képességével az alkotó gondolatvilágát? Még akkor is kérdés a kérdés, ha tudjuk, hogy a szobrászművész ki van téve a megrendelő elvárásainak, szeszélyeinek. Bizony közvetítheti.

Az igazi alkotó - Rieger etikájához kétség nem fér - csak azt vállalja el (a pénz hatalma nem számít), csak azt a személyt, tárgyat, emlékművet álmolja (önti, faragja) plasztikai formába, akinek, amelynek lélegzete azonos, vagy legalább is rokon az övével. A jó művész evvel a kötött kötetlenséggel is tud szárnyalni, hiszen sorsvállalása, magyarságképe számára sosem teher. Ellenkezőleg - fölzsabadító erejű.

Csak így tudja megjeleníteni - s ezért érzékelése szerint a feladat sohasem feladat - a valóság hű, de a költészet révén megemelt látomásokat. Poétikai derűvel, amely a reáliák mögött fölillantja (az égi sugallat itt is hatásos) a kemény anyagba (leginkább bronzba) szótt álom megannyi üzenetét. Hogy ott fönt az Isten lakozik - ég s föld teremtője -, s aki meghajtott fővel áll a kifürkészhetetlen, megmagyarázhatatlan előtt, az előtt az ég csatornáit is meg fogják nyílni.

Ehhez természetesen ismerni kell a bibliai és mitológiai történéseket, jelképrendszereket. S a szakrálisba emelkedő motívumvilág átszellemítésével maga az alkotó is átszellemül. A pannonhalmi reliefeknek (Salamon király templomot épít; Illés az égbe megy; Mózes átveszi a törvényeket, stb.) innen a gazdag, szimbólumértékű üzenetük. A beléjük rejtett, többek közt az Ószövetség és az Újszövetség boldogságos szenvedésképe az, ami - paradox - még a golgotai sötétségből is kivezeti az embert. S aki templomkaput formáz - lásd az ugyancsak pannonhalmi bazilika főkapujának ezeralakos bronz-aranyát! -, az mélyen hisz ("Krisztus maga is lehet kapu") a testet lelket áthullámoztató igazságban.

Kisplasztika (Ne féljtek!; Madonna a Kisjézussal és az áldozati báránnyal; A szeretet keresztje) és relief (Getsemáni kert; Utolsó vacsora) ugyanakkor a hitben fogant teremtésvágyának - az embert Istenemberré emelő Rieger Tibor-i modellnek - szemképráztató megvalósulásai. Történelmi, a szakrálissal ugyancsak érintkező vonulata is van eme domborműben kifejeződő, az alkotó magyarságképét ugyancsak belénk égető plasztikai igazságnak. A hatalmas méretű, Szent István országépítését, ugyanakkor mindannyiunk hitben fogant szépségeszményét miniatűr bronztürelemmel tükröző Koronázási palást úgy visz vissza a régmúltba, hogy érzelmileg átfűtött fáklává: cselekvő erővé válik.

Rieger Tibor köztéren fölállított (vagy fölállítandó) szobrai

Mindszenty József, Teleki Pál, József Attila, Jedlik Ányos és Czuczor Gergely, valamint Árpád vezér - példa erejű magatartás-szimbólumok. A szellem, tudás, hűség, hazaszeretet, erő örökérvényű példáit sugározzák. Elevenen élnek, mint 1956 - jóllehet a bronzkorpusz didereg a kőoszlopon - megannyi emléke. Trianon földarabolt bennünket, ám a magyarság hitét nem tudta széttörni. Ha a szögesdrót fészekben kikelhet a nemzetiszalaggal átkötött kötőjás - Rieger legújabb műve a Volt egyszer egy ország címet kapta -, egymásra találhatnak sokáig gúzsba kötött karjaink is.

Szakolczay Lajos